

Reminiscencie k histórii

SLOVENSKEJ PEDIATRICKEJ SPOLOČNOSTI - SPS

Slovenská pediatričná spoločnosť (SPS), je s vyše 1500 členmi, jednou z najväčších odborných spoločností SLS. Jej história a vznik sú úzko späté s ušľachtilými cieľmi a základmi jej predchodkýň.

Československá lekárska spoločnosť J. E. Purkyně (ČsLS JEP) vznikla 30. júna 1949 na historickom zhromaždení „Spolku lekářů českých“. Na Slovensku sa slovenskí lekáři a farmaceuti začali organizovať v ČsLS JEP v roku 1953, kedy vznikol Slovenský výbor ČsLS JEP a jeho prvým predsedom sa stal akademik Šiška. Slovenská lekárska spoločnosť (SLS) vznikla r. 1969 v súvislosti s federatívnym usporiadaním nášho štátu a 1. zjazd delegátov SLS sa konal v apríli r.1969.

Slovenská pediatričná spoločnosť (SPS) a Česká pediatričná spoločnosť (ČPS) tvorili spolu Československú pediatričnú spoločnosť JEP až do roku 1973.

50. výročie samostatnej Slovenskej pediatickej spoločnosti (SPS) v roku 2023

Československá lekárska spoločnosť J. E. Purkyně (ČsLS JEP) vznikla 30. júna 1949. Na Slovensku sa slovenskí lekáři a farmaceuti začali organizovať v ČsLS JEP v roku 1953, kedy vznikol Slovenský výbor ČsLS JEP.

Slovenská lekárska spoločnosť (SLS) vznikla r. 1969 v súvislosti s federatívnym usporiadaním nášho štátu a 1. zjazd delegátov SLS sa konal v apríli r.1969.

Slovenská pediatričná spoločnosť (SPS) a Česká pediatričná spoločnosť (ČPS) tvorili spolu Československú pediatričnú spoločnosť JEP až do roku 1973. V rokoch 1973 – 1976 bol prvým predsedom výboru SPS doc. MUDr. Getlík a vedeckým sekretárom MUDr. A. M. Šašinka.

Do roku 1990 sa predstavitelia výboru ČPS a SPS pravidelne stretávali v Prahe vo federálnom výbore a striedavo viedli tento výbor predseda ČPS a predseda SPS. Dňa 20.6.1990 sa zišiel Federálny výbor, ktorý viedol doc. Dluholucký, kde neskôr, v znamení očakávaného rozpadu republiky, obe spoločnosti (ČPS, SPS) deklarovali, že budú naďalej pokračovať v spolupráci v priateľskom duchu, aj keď prestane existovať Federálny výbor.

Rok 1973 tak považujeme za vznik samostatnej SPS, o.z. SLS

Do roku 1990 sa predstavitelia výboru ČPS a SPS pravidelne stretávali v Prahe vo federálnom výbore a striedavo viedli tento výbor predseda ČPS a predseda SPS. Dňa 20.6.1990 sa zišiel Federálny výbor, ktorý viedol doc. Dluholucký, kde neskôr, v znamení očakávaného rozpadu republiky, obe spoločnosti (ČPS, SPS) deklarovali, že budú naďalej pokračovať v spolupráci v priateľskom duchu, aj keď prestane existovať Federálny výbor.

V rokoch 1973 – 1976 bol prvým predsedom výboru SPS doc. MUDr. Getlík a vedeckým sekretárom MUDr. A. M. Šašinka.

Predsedovia/prezidenti a vedeckí sekretári výboru SPS v rokoch:

1973 - 1976 predseda doc. Getlík, vedecký sekretár MUDr. Šašinka
1977 - 1987 prezidentka prof. Michaličková, vedecká sekretárka doc. Kapellerová.
1987 - 1990 prezident prof. Birčák, vedecká sekretárka doc. Benedeková
1990 - 2002 prezident prof. Dluholucký, vedecká sekretárka doc. Benedeková
2002 - 2006 prezident prof. Bánovčín, vedecká sekretárka prof. Podracká
2006 - 2010 prezident prof. Šagát, vedecká sekretárka doc. Benedeková
2010 - 2015 prezident prof. Šagát, vedecká sekretárka doc. Benedeková
2015 - 2020 prezident doc. Kuchta, vedecká sekretárka doc. Benedeková
2021 - 2025 prezident doc. Kuchta, viceprezident prof. Kráľinský

Pediatrické kongresy a odborné konferencie

Pediatrické kongresy pôvodne konali pod hlavičkou Československej pediatrickej spoločnosti s medzinárodnou účasťou. Jeden z významných spoločných kongresov (posledný) sa konal v septembri v roku 1988 v Bratislave. Po nežnej revolúcii sa oba národné výbory dohodli na usporiadaní českých a slovenských kongresov striedavo, t.j. české pediatrické kongresy v párnych rokoch a slovenské kongresy v nepárnych.

Schôdze Spolkov lekárov sa konali po celom Slovensku, ako pravidelné (poobedňajšie, pracovné, týždenné) schôdze organizované výborom SPS v Bratislave a tiež odborné konferencie ďalších väčších pediatrických oddelení a kliník. Historicky 1. Pediatrická konferencia, venovaná pamätníkovi prof. MUDr. Birčákovi, sa konala pri príležitosti 10. výročia založenia 1. Detskej kliniky LF UK v roku 1962 a potom sa postupne konali celodenné pediatrické konferencie veľkých kliník (Bratislava, Košice, Martin, Banská Bystrica, Prešov). Najvýznamnejšie pediatrické konferencie sa vyprofilovali v Martine (*Galandove dni*), v Bratislave (*Pracovná konferencia detskej kliniky LF UK a NÚDCH*), v Košiciach (*Pracovná konferencia Kliniky detí a dorastu*) a v Prešove (*Prešovský pediatrický deň*). Zakladali sa pracovné skupiny a sekcie SPS, usporadúvali sa pediatrické kongresy s medzinárodnou účasťou.

Kongresy SPS

1. 1997, Bratislava (prezident Kapellerová, viceprezident Šagát)
2. 1999, Košice (prezident Šašinka, viceprezident Marinová)
3. 2001, Martin (prezident Bánovčín, viceprezident Zibolen)
4. 2003, B. Bystrica (prezident Dluholucký, viceprezident Laho)

5. 2005, Bratislava	(prezident Šagát, viceprezident Benedeková)
6. 2007, Košice	(prezident Podracká, viceprezident Spišák)
8. 2009, Martin	(prezident Bánovčín)
9. 2011, B. Bystrica	(prezident Dluholucký, viceprezident Kralinský)
10. 2013, Bratislava	(prezident Kovács, viceprezident Červeňová)
11. 2015, Košice	(prezident Podracká, viceprezident Kuchta)
12. 2017, Martin	(prezident Bánovčín, viceprezident Jeseňák)
13. 2019, B. Bystrica	(prezident Kráľinský)
14. 2023, Bratislava	(prezident Podracká, viceprezident Prokopová)

V roku 1983 založil doc. Kuchta tradíciu „Konferencií mladých pediatrov“, ktorých miesta sa striedajú v dvojročných intervaloch po celom Slovensku, doposiaľ sa uskutočnilo XVIII. ročníkov. Doc. Kuchta tiež založil úspešné odborné podujatie „Festival kazuistik z pediatrie“, ktorý sa konal už 17x a ktorý v Žiline navštevuje až 300-700 účastníkov.

Spolupráca so zahraničím

V období po roku 1989 sa začala významne rozvíjať aj spolupráca so zahraničím – mali sme „otvorené dvere“ v podstate do celého sveta. SPS začala pravidelne spolupracovať s významnými pediatrickými klinikami a významnými pediatrami, predovšetkým s pediatrami európskych krajín a USA. Konali sa spoločné konferencie na Slovensku a „vice versa“ v zahraničí. Spolupráca s ČPS intenzívne pokračovala ako aj spolupráca s významnými pediatrickými pracoviskami v bývalej NDR (Drážďany, Lipsko), v Poľsku, Maďarsku a ZSSR. Napríklad vďaka aktivite prof. Urbánka (prednostu Detskej kliniky AKH vo Viedni), sa začali konať každoročne stretnutia klinických pediatrov krajín strednej Európy (Tagung Mittel Europäischer Länder „Pädiatrische Forschung“ vo Viedni a ďalšie). Vo zväzku s ČPS sme boli členmi medzinárodných pediatrických spoločností a po rozdelení republiky, od r. 1993 (na podklade žiadosti), pokračujeme v týchto členstvách ako SPS, napr. v riadnom členstve v UNEPSA, EPA, IPA.

Tradične spolupracujeme s našou sesterskou Českou pediatrickou spoločnosťou a jej výborom, vrátane recipročných účasti na národných kongresoch.

Okrem klasických kongresov a konferencií sa organizovali medzinárodné konferencie a kongresy SPS, napr.: V Bath-e (Anglicko) sa v roku 1994 na zasadnutí IPA, UNEPSA dnes EPA, CESP, zúčastnili predsedovia ČPS (Janda) a SPS (Dluholucký). Aktívna účasť členov SPS bola aj na Annual ESPIC CONGRESS with associated ESPIC Nursing, „Back to the future of medicine“ University Childrens Hospital Praha, Bratislava and Baystate Medical Center Children Hospital, Springfield, Massachusetts, USA, a tiež Symposium of Neonatology with international participation „Extremely low birth weight infant“ (under patronage of Swiss Red cross) a ďalšie. V r.2015 zorganizovala SPS (prof. Kovács) napr. dvojdnové zasadnutie EAP v Bratislave.

Snažíme sa zapojiť do medzinárodných programov aj „mladých pediatrov“, najnovšie v aktivite EAP nazvanej Young EAP members.

Ceny SPS

SPS oceňuje svojich významných členov a ich významné aktivity aj nasledujúcimi oceneniami:

Grand Prix: je cena SPS za celoživotné dielo v oblasti rozvoja slovenskej pediatrie. Cenu udeľuje SPS, o udelení ceny rozhoduje výbor SPS tajným hlasovaním, návrh môže podať každý člen spoločnosti. Periodicita udeľovania maximálne 1x ročne.

Doterajší laureáti Grand SPS:

- 2006 – prof. Sršeň
- 2007 – prof. Birčák
- 2008 – prof. Čáp
- 2009 – prof. Kapellerová
- 2010 – prof. Šašinka
- 2011 – prof. Lichardus
- 2012 – prof. Šagát
- 2014 – prof. Jurko
- 2015 – prof. Dluholucký
- 2016 – doc. Benedeková, prof. Buchanec

Výbor SPS každoročne vyhlasuje **ceny za najlepšie publikácie** vo viacerých kategóriách, a to:

- A Najlepšia knižná publikácia
- B Najlepšia publikácia v zahraničnom časopise
- C Najlepšia kapitola v zahraničnej monografii
- D Najlepšia publikácia v časopise Čes.-Slov. pediatrie
- E Najlepšia publikácia mladého autora do 35 rokov

Ocenenia: <http://www.sls-sps.sk/index.php?page=ocenenia>

Výbor podporuje významnú **knižnú publikačnú aktivitu** svojich členov:

- Šašinka, Šagát, Kováč a kolektív: *Pediatrica* 1. vydanie, Satus, Košice 1998, 620s. a 2. vydanie: 2 diely, Herba Bratislava 2007, 740s.
- Šagát, Šašinka, Kovács, Bánovčín, Kuchta, 3. vydanie: Herba Bratislava 2019, 1660s.

SPS vydala aj ďalšie publikácie ako napr.:

- Bánovčín, Zibolen a kolektív: Základné informácie o materskom mlieku a dojčení pre pracovníkov v zdravotníctve. A-medi management, Bratislava 2016, 112s.
- Dluholucký, Šimurka, Urbančíková: Sprievodca očkovaním (Seesame s.r.o., Bratislava, 68s.) každoročne vydávaná publikácia, zároveň prevádzka najznámejšej interaktívnej webovej stránky o očkovaní s viac ako 400 000 pozretiami a 2500 konkrétnymi odpoveďami.
- Na viacerých projektoch sa SPS podieľala aj poskytnutím svojej záštity

SPS je odborným garantom alebo aj iniciátorom vydávania **pediatrických časopisov:**

- pred rokom 1990 spoločný časopis ČPS a SPS s názvom „Čs. Pediatrica“
- po roku 1990 pokračuje spoločný časopis ako „Česká a Slovenská pediatrie“ (registrovaný v databáze SCOPUS)
- „Detský lekár“ vychádzal v rokoch 1994-2012
- „Pediatrica pre prax“ vychádza od roku 2000
- „Pediatrica (Bratisl.)“ vychádza od roku 2006
- „Neonatologické listy“

SPS sa podieľa na *podpore aktívnej kongresovej zahraničnej účasti*, podľa prijatých kritérií a podľa aktuálnych finančných možností výboru.

SPS má aktuálne zriadené nasledujúce **sekcie**:

Neonatologická sekcia (4059)

doc. MUDr. Katarína Maťašová, PhD. (predsedníčka)

Sekcia sociálnej pediatrie (4097)

Doc. MUDr. Milan Kuchta, CSc. (predseda)

Sekcia intenzívnej starostlivosti v pediatrii (4085)

MUDr. Mgr. Jozef Köppl, MHA (predseda)

MUDr. Mária Písaříková, PhD. (*past* predsedníčka)

Sekcia prevencie kardiovaskulárnych ochorení (4095)

MUDr. Pavol Šimurka, PhD. (predseda)

Sekcia detskej onkológie a hematológie (4098)

prof. MUDr. Alexandra Kolenová, PhD (predsedníčka)

Doc. MUDr. Emília Kaiserová, CSc. (*past* predsedníčka)

Sekcia detskej pneumológie (4099)

MUDr. Jaroslav Fábry, PhD. (predseda)

doc. MUDr. Vladimír Pohanka, PhD., FCCP, MPH (*past* predseda)

Medzi najaktívnejšie sekcie SPS patria sekcie neonatologická a intenzívnej medicíny.

Zároveň má zriadených viacero pracovných skupín, podľa aktuálnych potrieb SPS.

V súčasnosti sú to: **Pracovná skupina pre vedecko-výskumnú činnosť** (Doc. MUDr. Vladimír Bzdúch, CSc.), **Pracovná skupina pre podporu dojčenia** (MUDr. Marcel Litavec), **Pracovná skupina pre očkovanie** (MUDr. Pavol Šimurka, PhD.) Pracovná skupina paliatívnej starostlivosti (MUDr. Mária Jasenková)

SPS a jej členovia výboru stáli za takými *úspechmi pediatrie a vôbec zdravotníctva*, ako sú celý vakcinačný program (najmä hepatitída B, či HiB), plošný skriningový program, organizácia primárnej pediatickej starostlivosti, rozvíjanie významných pediatických subšpecializácií, laktačný program dokonca ešte pred zavedením princípov BFHI, letecká záchranná služba pre transporty kriticky chorých detí. Ale spoločnou činnosťou výboru SPS sa zastavila napr. dysjunkcia primárnej starostlivosti v zmysle snahy o jej plnú samostatnosť vrátane vzdelávania a špecializácie. Vyžadovalo to množstvo hľadání prienikov, spoločných záujmov, spolupráce. Bolo to obdobie, kedy hrozili ťažké ireverzibilné následky pre unifikovanú pediatickú existenciu. Veľmi závažná bola v rokoch 1990-1994 aj snaha novovytvorenej SLK, zrušiť „obvodného pediatra“ a vytvoriť „všeobecného lekára“ (GP), starajúceho sa o všetky 3 generácie obyvateľstva. Aj vďaka výraznej aktivite SPS, je naša

najmladšia generácia i naďalej ošetrovaná liečená a preventívne sledovaná špecialistami - *pediatrami*.

Z pamätí emeritných funkcionárov výboru SPS zostavil
doc. MUDr. Milan Kuchta, CSc.
prezident SPS

webové sídlo SPS: www.sls-sps.sk

Logo:

Slovenská pediatrická spoločnosť

o.z. Slovenskej lekárskej spoločnosti

Slovak Pediatric Society
Societas Pediatrica Slovaca

Výbor Slovenskej pediatrickej spoločnosti

(zvolený 20.09.2021 na funkčné obdobie rokov 2021 - 2025)

Doc. MUDr. Milan Kuchta, CSc., mim. prof.

predseda

Klinika detí a dorastu LF UPJŠ a DFN

Tr. SNP č. 1

040 11 Košice

e-mail: milan.kuchta@upjs.sk

vedecký sekretár

vacat

email:

Prof. MUDr. K. Kráľinský, PhD.

podpredseda

II. detská klinika DFNsP a SZU

nám. L. Svobodu

975 17 Banská Bystrica

e-mail: karol.kralinsky@dfnbb.sk

Prof. MUDr. Peter Bánovčin, CSc.
Klinika detí a dorastu JLF UK a UNM
Kollárova 2
036 59 Martin
e-mail: Peter.Banovcin@jfmed.uniba.sk

Prof. MUDr. Mirko Zibolen, CSc.
Neonatologická klinika JLF UK a UNM
Kollárova 2
036 59 Martin
e-mail: zibolen@jfmed.uniba.sk

MUDr. J. Koval, PhD.
Klinika pediatrie FNŠP J.A. Reimana Prešov
Hollého 14
080 01 Prešov
e-mail: koval@fnšppresov.sk

MUDr. Katarína Šimovičová
EPIKA, s.r.o.
Mýtna 5
Bratislava
e-mail: k.simovicova@slovanet.sk

Doc. MUDr. V. Bzdúch, CSc.
Národný ústav detských chorôb (NÚDCH)
Limbová 1
833 40 Bratislava
email: bzduch@gmail.com

Prof. MUDr. T. Šagát, CSc.
Klinika anestéziológie a intenzívnej medicíny DFNSP
Limbová 1
833 40 Bratislava
e-mail: Tibor.Sagat@nudch.eu

doc. MUDr. Katarína Furková, CSc., mim. prof.
Klinika pre deti a dorast A. Getlíka
Nemocnica sv. Cyrila a Metoda
Antolská 11
85107 Bratislava, Petržalka
e-mail: katedrapediatrie@gmail.com

MUDr. Elena Prokopová
PROBABY s.r.o.
Istrijská 8/B,
841 07 Bratislava
e-mail: elenka.prokopova@gmail.com

Prof. MUDr. Miloš Jeseňák, PhD., MBA, Dott.Ric., MHA
Klinika detí a dorastu JLF UK a UNM
Kollárova 2
036 59 Martin
e-mail: milos.jesenak@uniba.sk

MUDr. Jaroslav Fábry, PhD.

Národný ústav detskej tuberkulózy a respiračných chorôb
059 81 Dolný Smokovec
e-mail: jaroslav.fabry@nudtarch.sk

MUDr. Peter Ďurdík, PhD.

Klinika detí a dorastu JLF UK a UNM
Kollárová 2
036 59 Martin
e-mail: peter.durdik@gmail.com

Dozorná rada:

MUDr. Ľubomír Barák, CSc.

predseda
Národný ústav detských chorôb (NÚDCH)
Limbová 1
833 40 Bratislava
e-mail: lubomir.barak@nudch.eu

Doc. MUDr. Veronika Vargová, PhD.

Klinika detí a dorastu LF UPJŠ a DFN
Tr. SNP č. 1
040 11 Košice
e-mail: veronika.vargova@upjs.sk

MUDr. Dušan Tomko

Pediatrická ambulancia
Nemocnica Trebišov
SNP 1079/76
075 01 Trebišov
e-mail: tomkod@post.sk

Výbory SPS historicky:

Výbor SPS 1998-2002

Prof. MUDr. S. Dluholucký, CSc.
Doc. MUDr. M. Benedeková, PhD.

Prof. MUDr. M. Šašínska, DrSc.
Prof. MUDr. A. Kappellerová, DrSc.
Prof. MUDr. T. Šagát, CSc.
Prof. MUDr. J. Buchanec, DrSc.
Prof. MUDr. I. Hruškovič, CSc.
Doc. MUDr. J. Mašura, CSc.
MUDr. M. Vasilová
MUDr. F. Bauer

MUDr. I. Plenta, CSc.
MUDr. J. Lukáč, CSc.
MUDr. I. Frič

Výbor SPS 2002-2006

Prof. MUDr. P. Bánovčín, CSc.
Prof. MUDr. Ľ. Podracká, CSc.

Doc. MUDr. M. Benedeková, PhD.
Prof. MUDr. J. Buchanec, DrSc.
Prof. MUDr. S. Dluholucký, CSc.
Prof. MUDr. I. Hruškovič, CSc.
Prof. MUDr. L. Kovács, DrSc.
Doc. MUDr. K. Kralinský, PhD., mim.prof.
Doc. MUDr. J. Mašura, CSc.
MUDr. K. Prcúchová
Prof. MUDr. T. Šagát, PhD.
Prof. MUDr. M. Šašinka, DrSc.
MUDr. K. Šimovičová

Výbor SPS 2006-2010

Prof. MUDr. T. Šagát, PhD.
Doc. MUDr. M. Benedeková, PhD.

Prof. MUDr. P. Bánovčín, CSc.
Prof. MUDr. J. Buchanec, DrSc.
Prof. MUDr. S. Dluholucký, CSc.
Prof. MUDr. I. Hruškovič, CSc.
Prof. MUDr. L. Kovács, DrSc.
Doc. MUDr. K. Kralinský, PhD., mim.prof.
Doc. MUDr. J. Mašura, CSc.
Prof. MUDr. Ľ. Podracká, CSc.
MUDr. K. Prcúchová
Prof. MUDr. M. Šašinka, DrSc.
MUDr. K. Šimovičová

Výbor SPS 2010-2014

Prof. MUDr. T. Šagát, CSc.
Doc. MUDr. M. Benedeková, PhD.

Prof. MUDr. P. Bánovčín, CSc.
Prof. MUDr. J. Buchanec, DrSc.
Doc. MUDr. V. Bzdúch, CSc.
Prof. MUDr. S. Dluholucký, CSc.
Prof. MUDr. I. Hruškovič, CSc.

Prof. MUDr. L. Kovács, DrSc.
Doc. MUDr. K. Králinský, PhD., mim. prof.
Doc. MUDr. M. Kuchta, CSc., mim. prof.
Prof. MUDr. Ľ. Podracká, CSc.
MUDr. K. Preúchová
MUDr. K. Šimovičová

Výbor SPS 2015-2020

Doc. MUDr. Milan Kuchta, CSc., mim. prof.
Doc. MUDr. Marta Benedeková, PhD.

Prof. MUDr. K. Králinský, PhD.
Prof. MUDr. Peter Bánovčín, CSc.
Prof. MUDr. Ján Buchanec, DrSc.
Prof. MUDr. Svetozár Dluholucký, CSc.
Prof. MUDr. László Kovács, DrSc., MPH †
Prof. MUDr. Ľudmila Podracká, CSc.
MUDr. Katarína Šimovičová
Doc. MUDr. V. Bzdúch, CSc.
Prof. MUDr. T. Šagát, CSc.
MUDr. J. Kovaľ, PhD.
Prof. MUDr. Mirko Zibolen, CSc.
Doc. MUDr. Katarína Furková, PhD., mim. prof.

Výbor SPS 2020-2025

Doc. MUDr. Milan Kuchta, CSc., mim. prof.
Prof. MUDr. K. Králinský, PhD.

Prof. MUDr. Peter Bánovčín, CSc.
Doc. MUDr. V. Bzdúch, CSc.
MUDr. P. Ďurdík, PhD.
MUDr. J. Fábry, PhD.
Prof. MUDr. M. Jeseňák, PhD., MBA, Dott.Ric., MHA
Doc. MUDr. Katarína Furková, PhD., mim. prof.
MUDr. J. Kovaľ, PhD.
MUDr. E. Prokopová
Prof. MUDr. T. Šagát, CSc.
MUDr. Katarína Šimovičová
Prof. MUDr. Mirko Zibolen, CSc.